בס"ד

טיב הקהילה

ריני בלעטל

אויף אידיש

יו"ל ע"י קהילת שבחי בבית ד"

מוציאת מרבי יחיאל הלוי ז"צ

תבי מלאכת הקדש רביעקיו שליט"א

חג הפסח

ט"ו-כ"א ניסן תשפ"ד

אב די עיקון לויט אופקן ירושלים אב

זמני הדלקת הנרות וכו'צ"ש

הדה"נ	6:38
מוצש"ק	7:52
ר"ת	8:31

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוזק"ש א'	8:31	סוז"ת א'	9:53
סוזק"ש ב'	9:16	סוז"ת ב'	10:23

די עיינען לויט די זומער זייטער

גליון מס:

ע"ט

שנה ב'

טיב הפסח

דער כח פון קדושת הדיבור אין פסח - פה סח

אין די ספרים הק' וואס דער ארום דר' גרוסקייט פון דער יום טוב פסח טרעפן מיר אז אויסער וואס זיי דערן ארום פון ד' 'חירות הגוף' וואס איז געווען אין מצרים, אז מען האט זוכה געווען אריסצוגיין פיזיש פון גלות אין באפרייט וועדן פון די שעבוד הגוף, אז מען האט מער נישט גדארפט וועדן פארשקלאפט ווי קנעכט צו די מצרים, האט מען אויך זוכה געווען צו וועדן באפרייט פון דער שעבוד הנפש אוז ווען מיר פראווענען דעם יום טוב פסח פראווענט מען אויך די הצלה פון דער נפש, אז די נפש איז ארויס פון גלות.

מערערע בחינות אין אופנים איז דא אין דער חירות הנפש אבער א שטארקער טייל פון דעם יום טוב איז נוגע צו חירות פון דער דיבור, אז דער דיבור פון דעם איד איז ארויס פון גלות.

אויף די וועדטער אין פרשת בראשית [ב:ז] ויהי האדם לנפש חיה זאגט דער תרגום אז דער נפש היה דאס איז דער רוח ממללא – ווייל דער דיבור פון א איד איז דער כח הנפש פון דעם איד און אויך די בחינה איז ארויס פון גלות מצרים.

אזוי לאנג וי כלל ישראל איז געווען אין מצרים איז אויך זייער דיבור געווען אין מצרים. זיי האבן נישט געקענט רעדן קיין דברים שבקדושה און מתפלל זיין פאר הקב"ה און ליזבן אויפן עבר און בעטן אויפן עתיד, איינמאל זיי זענען ארויס פון מצרים איז דער כח מיטונעקומען מיט זיי.

כידוע איז אלעס וואס איז געווען אין מצרים אויך דא היינטיגע צייטן. עס מיינט אז אויך היינט ווען מיר פראווענען דער יום טוב פסח האבן מיר ד' בחינה אז דער דיבור נייע ארויס פון מצרים און מיר באקומען די כוחות צו קענען דאווענען פארן בורא כל העולמים און דעם האבן מיר נישט געהאט די כח עס צו קענען טון ביז היינט.

די בחינה איז מרומז אין דער נאמען פון דער יום טוב פסח. דער יום טוב הייסט פסח און דער וואדט 'פסח' איז די ווערטער פון פה – סח – א טויל וואס רעדט, ווייל ביז היינט האט דער טויל נישט געקענט רעדן אבער דורך די גרויסע צייט האט זי באקומען די כוחות צו קענען רעדן און צו דאווענען פארן בורא כל העולמים און רעדן דיבורי קודש פארן בורא כל העולמים.

אבער אז מען זאל קענען זוכה זיין צו די גרויסע דרגה אז די טויל זאל זיך עפענען אין דעם טאג, דארף מען זיך גריינען דערצו. נאר אז מען וועט מאכן אן אתערדרוהא דלתהא וועט מען זוכה זיין אז עס וועט נתעורר ווערן אתערדוהא דלעילא אוז מען וועט זוכה זיין זיך צו באייגען און ארויסגיין לחירות פון די אלטע גלות הפה, און א התעוררות וועדט דורך וואס מען היט זיך דאס טויל אוז מען רעדט נישט קיין דברים בטלים און זיכער נישט קיין דברים אסורים נאר אז מען וועט זיך היטן פון זיי, וועט מען זוכה זיין צו א גרויסע הארה און דורך אונזער התעוררות לתתא וועט זיך דערזוועקן א התעוררות לעילא.

עס איז דא א שטארקע אור החיים הק' וואו ער רעדט ארום פון קדושת הדיבור און דאס זענען זיינע וועדטער (במדבר כג, כג): ומצאתי לחסידי ישראל שכתבו, כי פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת אשר שרתו בם בקדש, כי אין קדושה כקדושת התורה, ולזה אסור לדבר בו אפילו דברי חול, הגם שאין בהם דברים האסורים. עכ"ל.

אוז דער רעדן דברים בטלים איז מוגע פון א מענטש עד זאל נישט קענען רעדן דברים שבקדושה און אפילו ווען עד רעדט שוין יא איז עס מיט א טרוקענקייט, עס וועדט גוגאנג אין א וועג פון מצות אנשים מלומדה, עס פעלט אין איר דאס חיות, ווייל די טויל איז נישט געגוג אפגעהיגן.

עס איז ידוע די וועדטער פון דעם ירושלמי [ברכות א. ג] אז רבי שמעון בר יוחאי האט געזאגט אז ווען ער וואלט ווען געשטאנען אויפן באדג סיני וואלט ער געבעטן פון הקב"ה עוויי מיילעך, איין טויל וואס זאל זיין געזודיגט פאר תורה און קדושה און א עוויינטער

>>> | הפשך אין עפוד ב' |

טיב חג החירות

סיפור יציאת מצרים

איינער פון די הויפט חיובים וואס זענען זאל אינעם הייליגן סדר נאכג, איז די מצוה פון סיפור יציאת מצרים, אזוי ווי דער בעל הגהדה דרוקט זיך אויס איבערן חשיבות דערפון, ואמנדיג אז 'כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח. לאמיד פארשטיין, מיט וואס איז גרעסער דעם כח פון אט די מצוה מער ווי אנדערע מצוות.

שעבוד מצרים איז א רמז אויפן פריטוולדיגן שעבוד

די ספרים הקדושים זענען שוין מבאר באריכות אז שעבוד מצרים איז מרמז אויפן שעבוד וואס יעדער אידיש קינד איז אונטערטעניגנג מיט די שטרקיקן פונעם יצר הרע, און אנטקגן דעם איז די נאולת מצרים מרמז אויף די נאולה פרטית וואס מען איז אזוכה אויסגעלייזט צו ווערן בפרטיות פונעם יצר הרע, עס איז באוואוסט וואס הז"ל זאגן (קידושין ל, ב): יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ובקבק להמיתו. דאס הייסט, אז טאג-טעגליך טוט דער יצר הרע אויספארבירן נייע און פארשידענע וועגן וויאזוי זיך צו שטארקן אויפן מענטש אוז מען נישט לאזן וואיג טון זיין עבודת הקודש פארן אויבערשטן, ביז עד פאלט אריין חלילה אינעם נעץ וואס עד האט צוגעגרייט פאר אים.

אוז דאס איז זיכער, אז ווען איינער שטארקט זיך אויף יצר הרע, איז דאס נישט מיט זיין איינענעם כח נאר ווייל אלקי אברהם ביעזרו אוז עד טוט אים האטעווען פון אריינפאלן אינעם גרוב, אזוי ווי חז"ל זאגן (שם): אלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו. און טאקע, ווען מען איז אזוכה אים צו באיגן, איז עס א גרויסער נס אזוי ווי יציאת מצרים.

אויב ווען דער ווייטער פדייק זיין, וועלן מיר זען אז נישט נאר באופן כללי איז דא א שייכות צווישן שעבוד ואגאולת מצרים אוז טלחסת היצר, נאר זיי זענען זייער עגדליך אין יעדן איינציגן פרט. אזוי ווי ביי יציאת מצרים איז נישט געווען קיין שום מעגליכקייט צו ווערן אויסגעלייזט ביז דער אויבערשטער האט אונז אין אויסגעלייזט, נישט דורך א מלאך אין נישט דורך א שליח [אזוי ווי מען זאגט אין די הגדה] מסש אזוי איז עס אינעם טלחסת היצר, אז אליין קען מען אויף אונז אוז האעווען מען אין נעראטעווען וועדן פון זיינע הענט, ביז דער אויבערשטער אליין טוט אויסלייזן דעם מענטש פון דר אריגסט פונעם יצר.

פארמערן מיט תפלות

אוז נאכמעד קעפינען מיר בי גלות מצרים, אז דער אויבערשטער האט אונז אויסגעלייזט נאכדעם וואס מיר האבן געשריגן צום אויבערשטן, אזוי ווי עס שטייט אין די פסוקים (שמות ב כב–כד): ויאמרו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה וישמע אלקים את נאקתם ויזכור אלקים את בריתו. אוז נאך שטייט אין פסוק (שם ג, ז): ויאמר ה' ראה ראיתי וגו' ואת צעקתם שמעתי וגו', ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי. און אזוי איז אין מיט די פרטיות דיגע גאולה, אז מען דארף מרבה זיין בתפילה ובתחנונים צום אויבערשטן, אז עד זאל רחמנות האבן אויף אונז אוז האעווען אונז אין אויסגעלייזט אוז נעראטעווען וועדן פון זיינע הענט, ביז דער אויבערשטער אליין טוט אויסלייזן דעם מענטש פון דר אריגסט פונעם יצר.

וויסן אוז אנערקענגען אז אלעס איז פונעם אויבערשטן

נאך א קשר איז דא צווישן די גרויסע גאולה אין מצרים צו די פריטוולדיגע גאולה וואס יעדער איד קוקט אריין דערצו, אוז דאס איז דאס וויסן אוז אנערקענגען אינעם בורא כל עולמים אז אלעס קומט פון אים סיי צום גוטן אוז סיי פארקערט. מיר געפינען אז אין מצרים איז דאס צוטיילט געוואָרן אויף צוויי אופנים: א) די דזיעה פון דר אידן – אז די אידן זאלן וויסן אוז אנערקענגען וועד עס האט זיי געבערענגען דאס פריהייט, אזוי ווי עס שטייט אין פסוק (שם ג, ז): ודעתם כי אני ה' אלקיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים. ב) דאס וויסן פון זיי מצרים – דאס הייסט אז די מצריים זאלן אנערקענגען אז דער אויבערשטער איז דער באשעפער אוז דער וואס פירט די וועלט, און ליט זיין באפעל וועדט יעדער זאך באשטימט, אזוי ווי עס שטייט אין פסוק (שמות ה, ג): ודעו מצרים כי אני ה'. אוז אזוי איז עס אויך אינעם פריטוולדיגן גלות פון יעדן איינעם אז יעדער איינער וואס וויל נעראטעווען וועדן פון די פיזיטיס פונעם יצר הרע דארף עד אנערקענגען אז אלעס וואס קומט פאר מיט אים, וועדט געגען דזדכן אויבערשטן, און עד זאל זיך אונטערטעניגנג צום אויבערשטן באמת ובתמים אוז הטון זיינע געזעגען אוז זיינע מצוות, און דאס איז אזוי ווי די ידיעה פון די אידן וואס איז געווען ביי יציאת מצרים.

לעתיד לבא וועט בטל וועדן דער שטן

אויך אונז האפן אוז קוקן אויס צו דעם טאג ווען דער שטן וועט אויך אנערקענגען וויסן אז 'אני ה', אוז עד וועט זיך אנגאנגען מבטל זיין צום אויבערשטן, און דערמיט וועט זיין דער תיקון השלם אוז עסו וועט שיינען

>>> | הפשך אין עפוד ב' |

טיב ההודעות

פען קען הערן שמועס'ן און דרשות

פון פורנו ורבנו שליט"א – אין א עקסטערע נופער

אידיש: 073-2951321 לשה"ק: 073-2951320

יו"ר הוועדה החתונה: ר' יעקב רבינוביץ | עורך: ש. גולדשטיין

טויל פאר דברים בעלמא ווייל נאר אזוי וועט מען זיך קענען היטן דאס טויל און רעדן הייליגע ווערטער עס בורא כל העולמים אבער גלייך האט דער"י צוזיקרעגעזען אאנדזיג אז עס איז יא גוט אז מען זאל האבן איין טויל, ווייל מען זעט דאך וואס געשעט מיט איין טויל, וויפל לשון הרע מען רעדט, אז מען קען זיך פארשטעלן וואס וואלט ווען געשען ווען מען וואלט ווען געהאט צוויי מיילער.

דער הייליגער בעל שם טוב הק' זאגט אין זיין ספר (פר' נח) אז אויב א איד וואלט מקדש געווען דיבורו און די ערשטע מחשבה גלייך ווען ער שטייט אין אינדערפרי, ווען מען קען זיך פארשטעלן וואס וואלט ווען געשען ווען מען וואלט ווען געהאט צוויי מיילער.

דער הייליגער בעל שם טוב הק' זאגט אין זיין ספר (פר' נח) אז אויב א איד וואלט מקדש געווען דיבורו און די ערשטע מחשבה גלייך ווען ער שטייט אין אינדערפרי, ווען מען קען זיך פארשטעלן וואס וואלט ווען געשען אין זיכער זה זיינע תפילות וואלטן נתקבל בעזוארן אבער אז ער איז נישט זוכה אזן ער איז זיי מקלקל שטיינען זיי אין וועג אזן זיין דיבור האט שוין נישט אזא כח.

מיט דער עבדאנק קען מען טייטשן די ווערטער אין התהלים (לז, ד) בדרי פיו און ומרמה חדל להשכיל להטיב ווייל ווען דער טויל פון א מענטש רעדט אריס ווערטער וואס זענען ליידער 'און ומרמה' געשען וואס עס שטייט וויייער אז 'חדל להשכיל להטיב', אז די טויל קען נישט פועל זיין וואס זי דארף פועל זיין און זי קען נישט מקדש זיין דעם מענטש מיט די תורה וואס וועדט אנגערופן 'טוב' ווייל די הצלחה אין די קדושה וועגדט זיך אין דער טויל פון א מענטש.

דער פליכט פון א איד דארף צו זיין סמליך צו זיין השי"ת אויף יעדן דיבור ודיבור. אז א איד האט א נסיון צו רעדן דברים בטלים אדער לשון הרע ורכילות און ער שטארבלט זיך אין ער רעדט זיי נישט, ווייל ער איז אין עבד ה', איז ער מיט דעם סמליך הקב"ה און עס קומט אויס אז מיט די טויל האט ער מכיר געווען אין די מלוכה פון הקב"ה.

עס קען זיין בדרך רמז אז דיר בחינה אז מרומז אין די וועדערעד פון פה – סה – ווייל אז מען נעמט אראפ פון סה פיר נומערן וועדט עס ס"ה כמנין דער שם אדנ"י און אז מען ליינט צו דיר אותיות וועדט עס סה פון דאס איז מרמז אז צו קדושת הדיבור קומט מען אז וועגן מען איז סמליך הקב"ה.

שטארקע און הייליגע ווערטער זאגט דער הייליגער רבי אליימלך ז"ע אין דעם צעטיל קטן בנוגע דער דיבור. דארטן אין אות ה' רעדט עך ארום פון די קדושת הדיבור אין מיר ציטירן דא זיינע הייליגע ווערטער: יראל את עצמו שלא יתחיל לדבר לשום אדם זולת לצורך גדול והכרח לו, ואף ההכרח ידבר בדברים קצרים מאד, מנוסח בי"ג נפות שלא יהא בדיבורו שום שקר ח"ו, ושום הלבנת פנים ולא שום הראות מעשיו לבני אדם. ויראל את עצמו בכלל שאמרו חכמינו ז"ל: 'למוד לשונך לומר איני יודע'. וכשדברן אליו בני אדם אשר אין נזהרים מלדבר דברים בטלים ישמיט את עצמו מהם בכל כוחו ובכל מיני תחבולות וכשלא אפשר לו להישמט מהם בשום אופן, ע"פ יקבר מאד בזה שמוכרח להשיב להם ע"כ.

פון דער שמועס וואס מיר האבן דערעדט דא זעט מען וויז רזוים עס איז דער כח הדיבור און ווי אזוי דורך וואס מען איז זיך מטהר בדברו איז מען זוכה אז מען באקומט א קשר צו הקב"ה און די תפילות ווערן נתקבל אין דאנענען ווען דער דיבור איז ליידער נישט ווי עס דארף צו זיין, ווערט ליידער א פירוד פון הקב"ה און עס פעלט פארן איד חיות קדושה סיי אין זיין תורה און סיי אין זיין תפילה.

בשם דער הייליגער בעשטה"ק זאגט מען נאך אז ווען מען וויל זען וואס א מענטש איז זאל מען זען וואס דער רעדט און וואס עס גייט ארויס פון זיין מויל. דערביי דערביילט אזן אז אסאל האט זיך עגאמכטש אז עס איז געווען שלעכטע שמועות איבער א מענטש. ווען מען איז געקומען פרעגן דעם בעשטה"ק צי מען זאל אנענעמען די שמועות צי נישט, האט ער געזאגט אז מען זאל בדק זיין דער דיבור פון דעם מענטש.

מען האט אזוי געטון בדק געווען דער מענטש און ווען מען האט געדעדט איבער טובלן כלים האט מען געהערט ווי דער מענטש איז זייער מזלזל אין דיבור אזן מען זאגט אז עס איז נארגישט.

ווען מען האט דאס געהערט האט מען געזען אז דער איד איז נישט אין דער שטיבל אין דער רעדט זיי נישט, ווייל ער איז אין עבד ה', איז ער מיט דעם סמליך הקב"ה און עס קומט אויס אז מיט די טויל האט ער מכיר געווען אין די מלוכה פון הקב"ה.

דער איד אז דארף דאך אז בחינה אז מרומז אין די וועדערעד פון פה – סה – ווייל אז מען נעמט אראפ פון סה פיר נומערן וועדט עס ס"ה כמנין דער שם אדנ"י און אז מען ליינט צו דיר אותיות וועדט עס סה פון דאס איז מרמז אז צו קדושת הדיבור קומט מען אז וועגן מען איז סמליך הקב"ה.

שטארקע און הייליגע ווערטער זאגט דער הייליגער רבי אליימלך ז"ע אין דעם צעטיל קטן בנוגע דער דיבור. דארטן אין אות ה' רעדט עך ארום פון די קדושת הדיבור אין מיר ציטירן דא זיינע הייליגע ווערטער: יראל את

טיב המעשיות

עס איז א כבד פאר אונז פארבוליינן פאר אייך, א ליכטע טעיסה פון די געשמאקע גרוטן פונעם הייליגן יום טוב, פונעם טיש פון מורינו ורבינו שליט"א פון זיינע בלבילכע און געשמאקע מעשיות לכבד דעם הייליגן נאכט, וואס שיינען אויך ליכט פאר אלע אידישע קינדער לטובה ולברכה. און אין דעם זעלבן פלעגעדיג וואונשען מיר פאר מורינו ורבינו שליט"א און זיין נאנצן הויזגעזינד בפרט, און פאר נאנץ כלל ישראל אין אלגעמיין, בכל מקומות מושבותיהם א כשרן לעכטיגן און פרייליכן יום טוב!

* * *

הרה"ק רבי יישכר בער פון ראדאשיין זצוק"ל, האט זיין ססטופ"ב געווען אין זיינע יונגע יארן בעל קדשו פונעם הייליגן רבין פון לובלין זצוק"ל, באוואוסט אלס דער חוזה מלובלין. אזוי זיי דער שטיינער פון אסאך צדיקים זענען יא יונגע יארן פונעם הייליגן ראדאשיינער צדיק געווען אויף א קליינעם פארנעם גיך געפונענדיג אין ארכיסקיין און נויט, און אזוי האט ער געלעבט מיט זיין הויזגעזינד איינגעזיצ זייער געדריקט, איידער ער איז נתפרסם געווארן איבער דער וועלט אלס אן איש מופת און פעל יושעות. וואס פירט א הייליגע עבודה און איז זייער דערהויך.

דער הייליגער ראדאשיינער, אדער "בעדל בעלן" זי מען האט אים דעמאלטס גערופן, האט נעהאט א גדר וואס ער האט מקבל געווען אויף זיך, און נעהיטן האט ער דערזיך בכשר זיין נאנצן לעבן, און ער האט נישט געבענען קיין שום זאך פון קיין שום סעגנטש, און אויב ער האט עפעס געבענען פון קיין שום נבראים, מוז אויב ער האט עפעס אן אינגער געבענען פון קיין שום נבראים, מוז אויב ער האט נישט געבענען פון קיין שום נבראים.

איינמאל, נאכנט צום הייליגן יום טוב פסח, איז בים צדיק אין שטוב נארנישט געווען, נישט קיין מצות אין נישט קיין וויין, נישט קיין כרפס און נישט קיין חרוסת. דאס הייליגע צדיק האט אין דעם הייליגן פונעם צדיק האבן נישט געווען קיין מצות, נישט קיין חרוסת, מסוב נארנישט. דאס הייליגע פונעם צדיק האבן נישט געווארט וואס עס טוט, און ליכט פונעם שווערן צוטשאנד. אויב וואלט עס געווען א געוועלכן טאג אין יאר, וואלטן זיי נעדן באשלאסן פשוט צו פאסטן, ווי זייער שטייגער אפטמאל בשטך דעם יאר, אז זיי פלעגן זיך ליינן שלאפן מיט נארנישט. דאס הייליגע צדיק אין ארשטיין דער עיקר א מען בענט נארנישט קיין קיין שום מעגטש... אבער אינעם יום טוב פסח אין דעם הייליגן סדר נאכט, איז דאך דאס אומסטעגליך, וואס וועט דען זיין מיט אלע מצוות פונעם יום טוב: מצה, מרור, ארבע כוסות און אזוי ווייטער? דער צדיק האט אבער נישט געוואלט אויף קיין שום פאל בדעכן זיין בדה, זאל זיין וואס זאל זיין.

זיין רב, דער הייליגער חוזה מלובלין זצ"ל, האט מרגיש געווען ברוח קדשו, דעם שווערן מצב פון זיין הייליגן תלמיד. ער האט אויך גוט געוואוסט איבערן פידנוס פון זיין תלמיד אז ער בענט נארנישט קיין קיינעם. דעריבער האט עס געשיקט צו אים א ספעציעלן שליח, זייער דרינגענדיג, טיט א שיינען מוסגן גרלט פאר אלע חוצאות פונעם הייליגן יום טוב – און דאס, איסיפרדעם וואס כדרכו בקודש פלעג עס שיקן פאר אלע זיינע תלמידים עדן יאר, הייליגע מצות און וויין, כדי זיי זאלן געדענכנו וועדן אזוי ווי זיי עסן ביי זיין הייליגן טיש, כידוע.

דער הייליגער ראדאשיינער האט זיין זייער געפריידט באקומענדיג דאס געלט, און האט געדאנקט פון איבערשטן מיטן נאנצן הארץ, סיי אז ער האט אלע חוצאות פארן יום טוב בהרחבה און סיי דערפאר וואס ער האט נישט געגעבן בדעכן זיין הייליגן בה, נישט צו בענען קיין חלף פון מענטשן. נאכטעד איז זיין שמחה געווען זייער שטארק, דערפאר וואס אז דער בעזוואלדיגער שפע איז געקומען צו אים פון גאר א הייליגער אפשטאם, קומענדיג פון די השפעה פון זיין גרוסן רבין, וואס ווי באוואוסט באהאלטן די צדיקים נאך א דעסטערער שפע בדוחניות שנאזשנען מיט די געשיחלדיגע השפעה, בדענענדיג א שפע פון געדריבענע השגות בדוחניות.

ווען דער הייליגער יום טוב איז אנגעקומען, און דער הייליגער ראדאשיינער האט געזען זיין אלעס אין אנגערייט פאר אים כיד המלך, האט ער געשפרעכט א געוואלדיגע התרוסמות. זיין הארץ האט זיך בייטש בגעפנט, און ער האט זיך גיפינגען אין א געוואלדיגע שמחה, ער האט משיג געווען גאר געדריבענע השגות אין אמונה וביראה השם יתברך. ליידט זיין געוואלדיגע סדריגה וואס ער האט שוין נעהאט פון פריעד. ער האט עפראוועט דעם סדר בהחילו וחחיטו ובמוחין דגדלות בדרכם פון די צדיקי אמת, און עלכע זענען דבוק מיט זייער נאנצן גייסט און זעל בדביקות אלקים חיים.

דער סדר נאכט

נאכן

עגדיג פראוועט דעם סדר און ליינען דעם הייליגן שיר השירים מיט גרוס התלהבות און מתיקות האט דער הייליגער ראדאשיינער נישט געפעלט קיין שום צוזאך צו זיין ליינן שלאפן, פון גרוס שמחה און דביקות וואס ער האט געשפירט צום הייליגן באשעפער, נאר ער איז גלייך ארגנאנגן אין שול לערנען בז יז עס איז געוואר ליכטיג. ביים זאטוועגן שחרית האט ער אויך געהאט געוואלדיגע הארזת און סדרשות אין נאכן זאטוועגן האט ער זיך צוריקגעקערט אהיים צו פראוועגן דעם סעודה פון טוב מיט גרוס שמחה.

דערווייל איז שוין געווארן נאכמיטאג – ווי דער שטייגער ביי חסידים איז מען פראוועט דעם עבודת התפילה פאר עטלעכע שעה בדשפי אש קודש, און גלייך נאך די סעודה איז דער צדיק צוריקגעגאנגען אין שול, וועלנדיג נאך עספיגן צו עזסק זיין בחודה יוט עס דארף צו זיין, אין דעם גדרדיגנעם טאג.

נאכן זאטוועגן מנחה, און אויך מעריב פונעם יום טוב שני של גלויות, וואס איז אויך געווען מיט א געוואלדיגע פלאמעדיגע התלהבות איז דער צדיק אהיימגעקומען מיד אין עדשעפע פון די שווערע עבודה פון די טעג, און וועלכע ער האט זיך כמעט נישט אפגערוהט און נישט פארמאכט זיינע הייליגע אויגן. דעריבער האט ער בעגבען קיין זיין הויזגעזינד, אז פארן פראווען דעם שוויישן סדר נאכט, וועל ער זיך אביסל אפרוהן, וועבאלד ער האט געשפירט אז ער מוז כאוש כאפן א קליינעם דרימל, כדי צו זאל קענען שטארקן זיינע געדאנקען בשלוה וטמוחה צו די הייליגע עבודה פון דער נאכט.

וויי נאר ער האט זיך אראפגעלייגט שלאפן, האט א שטארקע שלאף אים אנגעכאפט, נאך דיי געוואלדיגע עבודת הקודש בסטרות נפש, און אזוי איז ער זייער גוט אין טיף געשלאפן, אזוי ווי עס שטייט אין פסוק (קהלת ה יא) "מתוקה שנת העובד", נישט שפרעדיג בכלל וויי דער ציינט רוקט זיך ווייטער און ווייטער.

ווען עס האט זיך פלוצלונג איפגעוואכט שלאפן, איז שוין געווען זייער נאנט צו האלבער נאכט, און ווען עס האט געזען אז עס איז אזוי שפעט איז ער זייער דערשראקן געווארן, ווייבאל ער האט אלעמאל זייער מקפיד געווען צו עסן דער אפיקומן פאר חצות און ווי דער שטייגער פון די צדיקים האט ער זייער אכטונג גענן אויף עדן ווי אז מנגב ביז סטרות נפש. דער הייליגער צדיק האט נישט געוואוסט וואס זאל ער דא טוהן? צו האב דאך נאך אפילו נישט אנגעהויבן דעם סדר, און נאך אביסל דארף מען שוין עסן דעם אפיקומן...

נישט האבנדיג קיין אנדערע ברירה האט ער געמוזט זייער שנעל אפכאפן דעם סדר, יאנעדיג "כמדלג על ההרים". ער האט זייער שנעל געזאגט אלעס וואס מען מוז זאגן, און ער האט אויך צוגעיאגט דיי הויזגעזינד, כדי מען זאל אונקומען צו עסן דעם אפיקומן פאר חצות. אלעס אין גגלאפן זייער שנעל, "קדש ורחץ כרפס יחץ וכ", אן קיין שום התבוננות און אן קיין שום יושב הדעת "מה נשתנה – עבדים היינו" אלעס אין גגנאנגן "ששיק טשאק", די הגדה זייער שנעל בזריזות, אן קיין שום הסברים אדער נגונים... און אזוי האט דער הייליגער צדיק זייער שנעל געמאכט דעם סדר צוזאמען מיט זיין הויזגעזינד, און מסש "מיט די נשמה אין די הענט" האבן זי שוין עדליך גנכאפט דעם אפיקומן פאר חצות...

דאס האדץ פונעם הייליגן ראדאשיינער איז געווען זייער צובראכן, וויאזוי האט עס דא געפראוועט דעם סדר נאכט... אינדערדייטיג וואס דער פשוט\סטעד איז פראוועט א בעסערן סדר ווי ער... ווער פראוועט דען א סדר אין אזא קדרעער צייט און כאפט עס אפ מיט אזא זאוור... ווער ליינט דיך דען שלאפן אין בעט אויפן חשבון פונעם סדר נאכט... צו וואספארא נדיגיגער שטאפל בין איך אנגעקומען רחמנא ליצלן, אזוי האט דער צדיק געקלאגט צו זיין אין זיין זעל. ער איז געווען זייער צובראכן, מיט א געוואלדיגער טוחין דקבוטין אז אזוי איז אריינגעגאנגען אל הקודש פניכה אז נעמען שלום האט זיין הייליגער רבי אים געזאגט: לאמיד זיך נאר מחבגן זיין אין אייער סדר נאכט... דער עדשעער סדר אזוי האט אים געפראוועט, נו... מען קוק נאך טרעפן אבער דער אועלכע סדרים...

צווייטער סדר – דאס לייכט דאך און שיינט אין אלע עולמות און עס איז ממש בוקע רקיעים...

אסאל פילט א מענטש אז אלעס איז פארמאכט, זיין עבודה לייכט נישט ביי אים, זיין דאוועגען פליסט נישט אין אים אדער עז זיין מויל. אדער זענען דא אנדערע זאכן וואס נעמען אוועק זיין מנוחת הנפש, און עד שפידט ווי עס קומען טעג פון דרידה און מוחין דקטנות. עס דאכט זיך פארן מענטש אז דאס זענען "ימים שאין בהם חפץ", ער פילט נישט קיין שום התעלות אין זיין זעל, און וואס האבן אועלכע טעג דען אויפגעגעבן אויף דער וועלט, און אזוי ווייטער.

אבער פון די מעשה וואס מיר האבן יעצט בעגיינט, זענען מיר קלאר, אז אדדבה דווקא אין אזעלכע טעג מאכט מען אמאל נאכמעד נחת רוח למעלה, ווי ד' ציינט פון גדלות, ווען מען מאכט א השתדלות אין פראבירט צו טון לויט וויפיל מען קען קון מען לויט זיין מדרגה אין מען לאזט נישט נאך חלילה, און מען איז נישט פחד קיין עולם, ווען מען איז קטנות נאר מען היט די תורה אין די מצוות מיטן נאנצן הארץ... איז צומאל קוקט מען ארויס פון היטל אויף אזא עבודה נאכמעד ווי אויף די בדיוסע עבודה!

(קונטרס ט"ב המעשיות ח"א דף ס"ב)

* * *

א משל אויפן לענן

עס זענען אמאל געווען צוויי וואנדערנדע 'שנארערס', וועלכע האבן באשטימט צווישן זיך צו שנארן 'בחברותא'. איינעך פון די צוויי איז געווען א אה, און דער אנדערער איז געווען א גוי. וואו זיי זענען נאר אנגעקומען, האבן זיי זיך צוזאמען געשפיצט אין בדקה, און אזוי האבן זיי לאנג געוואנדערט פון שטאט צו שטאט און פון דארף צו דארף.

ווען עס איז געקומען ערב פסח, האט זיי דער אידישער קבצן אנערופן צום גויאישן בעצלעה: הער זיך צו חברותא, היינט בינאכט וועל איך באקומען א סעודה כיד המלך... ווייל אינעם אידישן סדר נאכט, טוהן די אידן לאדענען עפסן, ואגדיג 'כל דכפין וכל דצריך'... איך איך וועל זיין גלאדנט ביי א אידיש הוז, און איך וועל קענען בעניגן קיין פלעש, געשמאקע מאכלים וועלכע זענען באוואוסט טיט זייער געשמאקן טעם, וואס אידישע קינדער גריינען צו עטס הייליגן יום טוב פסח!!! הערנדיג די ווערטער, האט זיך דער גויאישער שנארער אנגעצינדן מיט קנאה, און האט באשלאסן אז ער וועט זיך פארשטעלן וי א אה, כדי מען זאל אים אויך לאדענען עטס סדר נאכט.

אין כך הוה עס איז געקומען דער סדר נאכט, און דער גוי האט זיך געמאכט שטום ווי ער קען נישט רעדן, כדי מען זאל נישט כאפן אז ער איז נישט קיין אה. ער איז געזעגט צוזאמען מיט אלע אנדערע געסט, און האט פארבירט צו זיין וויין גליך מיט יעדן; ווען מען האט אים אנגעגאסן דעם ערשטן בעכער פון די ארבע כוסות [קדש] האט ער געמורמלט צוזאמען מיט אלע סטוניג, כאלו ער זאגט צוזאמען מיט זיי דעם קדוש... ווען מען איז נאכדעם געגאנגען צו וואשן די הענט [רחץ] האט דער גוי געגאכט צו זיך: אה, יעצט גייט מען זיך וואשן די הענט כדי צו עסן דיי געשמאקע עסטווארג וואס זיין חבר האט אזוי שטארק איינגעגלידט... אבער זיי האבענען אין שעגל צייטאכערע בגוואר, זענענדיג ווי מען דערלאנגט בלויז עפעס א פשוטן רגעניינ' [כרפס] איינגעניקען אין זאלץ וואסער...

אט אויב דאס איז געמיינט אין יעצט גייט שוין ברענענען בגרעניצע עסן, האט מיר עס געזען ווי מען בעדערכט נאר א טרוקענען אן הארטע מצה [יחץ] מען עסן אפילו צוויי דערפון, נאר מען באהאלט עס... ער האט שוין אנגעהויבן אביסל צו פארלירן דיין גרעדוד – וואס פעלט אויס דו אלע מאדנע פראעגדדן, האט עד בעגראכטט צו זיך, פארוואס ניט מען נישט גלייך עס ענין? ביים נאנצן סדר פון דו הגדה [מגיד] איז עד בעגענען זיי אויף שפלקעס – וואו זענען די געשמאקע מאכלים?

בעדליך האט מען שוין בעגעגענט זאגן די הגדה, בעדולדיג מיט גרוים יישוב הדעת, ברקלערנדיג פילע פרושים און אלע שפירן זיי יעדע ווארט באליינט זיי, און דא זעט עד עד מען וואשט זיך נאכאמאל די הענט [רחצה] און אט מאכט מען שוין די ברכה [מוציא] - "אוז, עדליך געבט מען שוין עפעס צו עסן' טראכט דער גוי צו זיך... אבער ניין, אין א נאר געוועזן נאכאמאל טרוקענע אן הארטע מצה [מצה]....

נו, נישט האבנדיג קיין אנדערע ברירה האט ער שוין משלם געווען טיטן מציאות און עד האט שטארק בעדאפט אז נאכן שטיקל פון 'מוציא מצה' וועט שוין קומען דיי ערשטע פרעציע... אבער דאך האט מען אים וויייטער מכבד געווען מיט א כזית פונעם שארף כריין [מרור]... און נאכאמאל דעם זעלבן שארף כריין אין אט די זעלבע הארטע מצה [כורך]... אוי ווי! עד האט געפילט אין עד וועדט ממש דערשטיקט דערמיט... דאס הייסט דען געשמאקע קעך?! וויאזוי האט זיין חבר אים אויסגעגעבן... עד איז געווען זייער אויפגעדעגעט!

| המשך אין עמוד ד' |>

טיב הלכה

אום שבת הגדול איז נעזוגן גילוי מלכות השי"ת - אסך הכל

פון הלכות וואס זענען נוגע די מנוה פון

סיפור יציאת מצרים ליל פסח

איבערגעגעבן דורך הרה"ג רבי דוב הכהן וואכנאריש

שליט"א – מו"ץ דעמחינו

די דינים פון סיפור יציאת מצרים ליל פסח

איינם פון די ענענערלעך מצות וואס איז דא פסח ביינאכט איז די מצוה פון סיפור יציאת מצרים.

אין די קומעמדיגע שורות וועלן מיר מאכן א שטיקל סדר אין די הלכות.

לאמיד ערשט אנהייבן מיט די וועדטער פון דעם הייליגן רמב"ם אינעדעדעם. [הלכות חו"מ פ"ז] מיר צייטערן דא זיינע וועדטער וה"ל: מצות עשה של תורה לספר בניסים ונפלאות שנעשו לאבותינו במצרים [ראיסדר] בליל חמשה עשר בניסן, שנאמר [שמות י"ג] זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים, [כמו שנאמר זכור את יום השבת] וכמו שבליל חמשה עשר בניסן, תלמוד לומר והגדת לבנך ביום ההוא לאמור "בעבור זה", בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך.

נאך שרייבט עד דאדט: מצוה להדיע לבנים ואפילו לא שאלו, שנאמר והגדת לבנך, לפי דעתו של בן אביו מלמדו. כיצד אם היה קטן או שפש אומר לו בנ, כולנו היינו עבדים כמו שפחה זג, אז כמו עבד זה במצרים ובגילה הה פדה אותנו הקב"ה, ויוציאנו לחרות, ואם היה הבן גדול וחכם, מודיעו מה שאירע לנו במצרים, ונימים שנעשו לנו ע"י משה רבינו, הכל לפי דעתו של בן.

די זעלבע דין חודש איך איבער אין ספר המצוות פון דעם רמב"ם [מצות קב"ה] אין ספר החינוך [מצוה כ"א] וואו עד רעכענט אויס די מצוה אלץ א מצות עשה.

יענט אז מיר ווייסן שוין מיט א קלארקייט אז דאס איז א מצות עשה אז מיר נעמען אויף אן א מצוות צריכות כוונה דארף מען אינזינען האבן איידער מען הייבט אן די מצוה אז מען גייט דא סקיים זיין א מצוה. עס איז גוט אז מען זאגט עס ארויס מיטן מויל און אין די הגדות אין דא עגדרוקט א לשם יחוד, אבער דר עיקר איז די כוונה.

דר אחרונים פרעגן פארוואס האט מען נישט מייסד געווען א ברכה פאר דעם אבער דאס איז א שטותם פאר זיך, מיר וועלן נישט אריינגיין אין דעם כרגע.

דער חילוק צווישן פסח ביינאכט און אלע אנדערע נעכט פון א נאנץ יאר

איינם פון די שאלות וואס די אחרונים פרעגן איז מה נשתנה – מיט וואס אין אנדערשע דער ליל הסדר פון אלע אנדערע נעכט פון א נאנץ יאר. מיר פסקענען דאך און בן זומא אז די מצוה פון לסנן הזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך גייט ארויף אויף א נאנץ יאר – וואלט מען א נאנץ יאר געדאפט זיין מחוייב מיט סיפור יציאת מצרים.

די שאלה פרעגן אסאך אחרונים. עס איז דא אויך איד אסאך תשובות אבער מיר וועלן אראפבערעגנען נאר עטליכע תשובות וואס מאכן א נפקא מינה להלכה.

א) דער הה"ל [נבואות ה' פרק ט"ב] זאגט אז עס איז טאקע דא א חיוב יעדע נאכט צו דערציילן די סיפור פון יציאת מצרים אבער פסח ביינאכט איז דא נאך א מצוה וואס איז נישט דא אנאנץ יאר. אין די הייליגע נאכט פון פסח איז אונז די הה"ק מחייב אז די סיפור זאל זיין אין א וועג אז מען זאל שפירן אז מען איז יעצט אויס פון מצרים אין עס איז דער לשון הגמרה: בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים אין דאס איז נאר דא פסח ביינאכט אין דאס איז א חלק פון די מצוה.

ב) דער פרי מגדים זאגט אז אנדערע חילוק [פתיחה להלכות ק"ש], עד זאגט אז א נאנץ יאר איז ענונג אז מען געדענקט יציאת מצרים במחשבה טשא"כ ליל פסח איז דא א מצוה עס עז זאגן מיטן מוח. דער טעם דערצו זאגט דער חינוך איז ווייל מיטן סיפור בפה איז מען מעורר דר לב און די סיפור וועדט דערציילט מיט מער רגש אין התפעלות ווי דער בלויזער דערציילט אין הארץ.

אין דעם דנינזיכט צי אנאנץ יאר דארף מען ארויסזאגן בפה אדער עס איז ענונג בדרהוי אז א דא א שהלוקת אין די אחרונים אבער ליל הסדר זענען אלע מודה אז מען דארף זאגן מיטן מוח.

ג) דער גאון רבי חיים בריסקער זצ"ל רעכענט אויס דריי חילוקים צווישן ליל פסח און א נאנץ יאר. דר ערשטע חילוק איז אז ליל סדר איז דא אין קקסטערע חובה פון פארשטעלן דר ערציילונג דורך שאלה ותשובה וזה עס שטייט אין פסוק כי ישאלך בנך מחר, ואמרת לו ווייל עס גייט בעפער אריין אין קאפ דורך שאלה ותשובה און אפילו אז ער איז אליין דארף דר אויך פרעגן א שאלה ותשובה אין דאס איז נאר א נאנץ יאר. דר צווייטער חילוק איז אז א נאנץ יאר איז ענונג צו דערמאנען יציאת מצרים בדרך זכירה אבער פסח דארף מען עס דערציילן בדרך 'סיפור יציאת מצרים מן ארייגיין אין די שהלשלאלת הדברים ווי מהחיל בנות וסמיים בשבח. די דריטע חילוק איז אז ליל פסח דארף מען אויך סבאר זיין די טעמי המצוה ווי דר הגדה זאגט עס קון רבן גמליאל אז כל שלא אמר ג' דברים אלו לא יצא ידי חובתו אז נאנץ יאר איז דאס נישט דא.

די מצוה איז אויך ביי טעכטער און ביי איינקלעך

אזוי ווי עס איז דא א מצוה צו דערציילן פאר יונגלעך איז אויך דא חיוב צו דערציילן פאר מיידלעך. די סיבה דערפאר בדענענען אראפ דער משנה ברורה [סימן תל"א סק"ג] איז ווייל אויך דר יזענען גמוזעג א חלק פון דער נס.

עס איז דא א יש אומרים אז זייער חיוב איז נאר מדרבנן.

עס וועט מאכן א נפקא מינה צי זיי קנענען יוצא זיין דר מעגער וואס בי זיי איז דא חיוב בן התורה אין איינער וואס איז נאר א בעל חיוב מדרבנן קען נישט מוציא זיין א בר חיובא בן התורה.

לויט בעוויסע דיעות איז אויך דא א מצוה צו דערציילן יציאת מצרים פאר איינקלעך ווי עס שטייט אין פסוק לסנן הספד באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים אם יוצא צו זיין די דיעה איז גוט אז מען זאל אויך דערציילן פאר זיי די סיפור פון יציאת מצרים.

די שיטיים וואס מען מאכט – צו דערוויזן א שאלה בי די קינדער

ווי דערמאנט אויבן איז די מצוה דורך א וועג פון שאלה ותשובה און ווייל מען וויל אז די קינדער זאלן פרעגן מאכט מען אסאך שיטיים צו נאכט אנדערשט ווי געוועלך אז די קינדער זאלן וועדן ניינעריג אין וועלן פארשטיין וואס גייט דא פאר.

אז אנהייב סדר וועט מען טיילן ניסלעך. אנדערש ווי מערים אבער פסח ביינאכט איז דא נאך א מצוה וואס איז נישט דא אנאנץ יאר. אין די הייליגע נאכט פון פסח איז אונז די הה"ק מחייב אז די סיפור זאל זיין אין א וועג אז מען זאל שפירן אז מען איז יעצט אויס פון מצרים אין עס איז דער לשון הגמרה: בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים אין דאס איז נאר דא פסח ביינאכט אין דאס איז א חלק פון די מצוה.

ב) דער פרי מגדים זאגט אז אנדערע חילוק [פתיחה להלכות ק"ש], עד זאגט אז א נאנץ יאר איז ענונג אז מען געדענקט יציאת מצרים במחשבה טשא"כ ליל פסח איז דא א מצוה עס עז זאגן מיטן מוח. דער טעם דערצו זאגט דער חינוך איז ווייל מיטן סיפור בפה איז מען מעורר דר לב און די סיפור וועדט דערציילט מיט מער רגש אין התפעלות ווי דער בלויזער דערציילט אין הארץ.

ג) דער גאון רבי חיים בריסקער זצ"ל רעכענט אויס דריי חילוקים צווישן ליל פסח און א נאנץ יאר. דר ערשטע חילוק איז אז ליל סדר איז דא אין קקסטערע חובה פון פארשטעלן דר ערציילונג דורך שאלה ותשובה וזה עס שטייט אין פסוק כי ישאלך בנך מחר, ואמרת לו ווייל עס גייט בעפער אריין אין קאפ דורך שאלה ותשובה און אפילו אז ער איז אליין דארף דר אויך פרעגן א שאלה ותשובה און דאס איז נאר א נאנץ יאר. דר צווייטער חילוק איז אז א נאנץ יאר איז ענונג צו דערמאנען יציאת מצרים בדרך זכירה אבער פסח דארף מען עס דערציילן בדרך 'סיפור יציאת מצרים מן ארייגיין אין די שהלשלאלת הדברים ווי מהחיל בנות וסמיים בשבח. די דריטע חילוק איז אז ליל פסח דארף מען אויך סבאר זיין די טעמי המצוה ווי דר הגדה זאגט עס קון רבן גמליאל אז כל שלא אמר ג' דברים אלו לא יצא ידי חובתו אז נאנץ יאר איז דאס נישט דא.

די מצוה איז אויך ביי טעכטער און ביי איינקלעך

אזוי ווי עס איז דא א מצוה צו דערציילן פאר יונגלעך איז אויך דא חיוב צו דערציילן פאר מיידלעך. די סיבה דערפאר בדענענען אראפ דער משנה ברורה [סימן תל"א סק"ג] איז ווייל אויך דר יזענען גמוזעג א חלק פון דער נס.

עס איז דא א יש אומרים אז זייער חיוב איז נאר מדרבנן.

עס וועט מאכן א נפקא מינה צי זיי קנענען יוצא זיין דר מעגער וואס בי זיי איז דא חיוב בן התורה אין איינער וואס איז נאר א בעל חיוב מדרבנן קען נישט מוציא זיין א בר חיובא בן התורה.

לויט בעוויסע דיעות איז אויך דא א מצוה צו דערציילן יציאת מצרים פאר איינקלעך ווי עס שטייט אין פסוק לסנן הספד באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים אם יוצא צו זיין די דיעה איז גוט אז מען זאל אויך דערציילן פאר זיי די סיפור פון יציאת מצרים.

די שיטיים וואס מען מאכט – צו דערוויזן א שאלה בי די קינדער

ווי דערמאנט אויבן איז די מצוה דורך א וועג פון שאלה ותשובה און ווייל מען וויל אז די קינדער זאלן פרעגן מאכט מען אסאך שיטיים צו נאכט אנדערשט ווי געוועלך אז די קינדער זאלן וועדן ניינעריג אין וועלן פארשטיין וואס גייט דא פאר.

אז אנהייב סדר וועט מען טיילן ניסלעך. אנדערש ווי יעדע שבת אז נאך קדוש וואשט מען זיך צו די סעודה וועט מען קען כרפס אינגעגעזינקען אין זאלץ וואסער. געוועלך טונקט מען נישט איין קיין ביינעניע אין דא טוט מען יא אין נאך א ריינע שיין אין שיינים וואס מען מאכט צי נאכט אין אלעס איז מיטן ציל אז עס זאל זיך דערוועקן א וואונדער ביי די קינדער אז ווי זאלן פרעגן וואס גייט דא פאר ווי די עקירת השלחן אוז די אפיקומן ועוד.

די חיוב עוסק בו זיין אין סיפור יציאת מצרים אנאנעגר נאכט

די חוספתא שרייבט: חייב אדם לעסוק בהלכות הפסח, ובספור יציאת מצרים כל הלילה, וחזו ששינו [מעשה רבי אליעזר ורבי יהושע שהיו מספרים ביציאת מצרים בכל הלילה.

די חוספתא וועדט אראפגעבערענען אין עוד [סי' הפ"א] אין משנה ברורה [תע"י סק"ג] אין עס איז אנגעגומען להלכה אז ווי מען זאגט ובן הרמב"ם אין ספר המצות: וכל מה שיוסיף ויארך בפה שעשה לו לנו, ומה שעשה לנו המצרים ואין לקח ה' נקמתנו מהם ולהודות לו יתעלה על כל הטוב שגמלנו, הרי זה משובח כמו שאמרו כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח.

אין שלחן ערוך [סי' תע"ו] וועדט אראפגעבערענען אז מהאי טעמא זאל מען זיך נישט אנעסן ליל פסח ווייל אז מען עסט דא אין אסאך וועדט מען שלעפערעניע אין מען וועט נישט קענען מקיים זיין די וועדטער פון דעם חוספתא.

אין שלחן ערוך וועדט איך אראפגעבערענען [סי' הפ"א] אז נאך די ד' כוסות זאל מען נישט טרינקען ווייל נאר וואסער, ווייל עס איז א מצוה ספסר צו זיין די נפלאות הבורא און די ניסים פון יציאת מצרים אין אז עד וועט טרינקען ווייל וועט עס אים ברענגען צו פארשלאפן אין עד וועט מבטל זיין די מצוה.

דארט וועדט אראפגעבערענען נאך טעמים פארוואס מען מעג נאר טרינקען וואסער נאך דר אפיקומן אבער דאס איז נישט נוגע צו דא.

עס איז דא וואס זאגן אז נאך דעם וואס עס איז אים באפאלן א שלאף איז עד נישט חמוייב צו דערציילן וועייטער סיפור יציאת מצרים אויך וועד עד וועקט זיך שפעטער אויף נאכאמאל. עס איז דא אחרונים וואס זענען חולק אויף דעם אין האלטן אז די דערמאנען וועדטער פון דער חוספתא אז מען זאל מחריך זיין א נאנעגר נאכט צו דערציילן די סיפור אים יא דא א נאנעגר נאכט, אויך נאך דעם וואס עד האט זיך אויפגעוועקט. להלכה נעמען מיר אן וועד די טוד אין דער טוד זאגט קלאר אז די חובה גייט נאר אין עד שהתחופנו שינה – ביז ווען עס באפאלט אים א שלאף.

עס איז אינטערעסאנט אנצווייזן אז די זעלבע חובה ווי עס איז דא פסח ביינאכט איז אויך דא ביי די מצוה פון פדיון הבן אז אויב דער קינד מעדיקען אים שאלות ביים פדיון הבן איז עד מחוייב צו ענטעפערן ווייל די חובה פון סיפור יציאת מצרים וועדט דערמאנט ביי די פרשה פון פדיון הבן.

מיט איין זאך איז זי אנדערש אז ביי א פדיון הבן איז נישט דא די חובה פון 'את פתח לו דהיינו אז מען דארף נישט רעדן צו זיי קינד מה שיעיים צו נאכט אנדערש ווי פרעגן אין מען טוט פסח ביינאכט אבער אויב דאס קינד פרעגט יא אז דא א חיוב צו ענטעפערן אויף דר שאלה אזוי ווי פסח ביינאכט.

אנקומען גוטע טעג בזה גם נאכמעד בבא אמן. (קונטרס טרב המשעשיות הא"ד דף הלן)

על הברכה יעמדו

ניתן להציעה את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארצייט | **התורמים להפצת העלון** | **לקבלת העלון בפייל (דוא"ל) נא לשלוח לפייל הפצו"ב**

לע"נ יעקב צבי בן יישראל

לע"נ מרת הינדל בת משה יהודה ובלומה

לע"נ רבי שבתי זצ"ל בן הגה"ק רבי נפתלי הכהן זצ"ל נלב"ע ח' שבט תשל"ו תנצב"ה.

לע"נ הרב יחיאל מאיר ז"ל בן הרב אברהם עקשטיין ז"ל נלב"ע י"ב טבת תשס"ח תנצב"ה.

לע"נ הבחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחט"א מאסא בת לאה נלב"ע י' סיון תנצב"ה.

לע"נ מרת חיה רבי ישראל יצחק נלב"ע י"ח נסלו תנצב"ה.

גרפציק
טל: 02-5002321
גרפציק

קשת הרשת
מחשבים ידע ופתרונים מבריקים
02-6525948
info@kashet-hareshet.co.il

גלי פון

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הגך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון בפייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

עד האט זיך מער נישט געקענט איינגעאלטן, און האט זיך אויפגעדרעהט פון ארט, שטארק ענגווישן!

איינפאנגטארגנס האט עד געזאפן זיין אידישע פריינט, און האט זיך גלייך גענומען באלקאנן פאר אים: פארוואס האסטו מיר איינגעגעבארט? דאס הייסט ביי דיר גוטע עסן? מען האט דאך כמעט גארנישט דערלאנגט דארט... אויסער עטליכע פשוטע און טרוקענע מאכלים...

הערנדיג די וועדטער האט אים דער איד גענומען אויספרעגן, וואס איז פונקטליך געווען דארט, און וויאזוי האט זיך דארט געפירט דעם גאנצן סדר... ווען דער גוי האט אים איבערגעגעבן אלע איינצלהייטן, האט זיך דער איד אנגעגרופן: דו נארישער מענטש! אויב וואלטסטו זיך אנגעגארטלט מיט גאך איין טראפעלע סבלנות וואלטסטו שוין באקומען דעם גאנצן געשמאקן מאלצייט! ווייל גלייך נאך די מרור און דעם כזרך, קומט די גרויסע און ספסרעגלעך עעדה פון פסח ביינאכט! [שולחן עורך] – אויב דו האסט שוין אזוי געדולדיג אויסגעווארט ביז מרור, פארוואס ביסטו נישט געבליבן נאך אביסל...

דער לעבן איז געגלייכן צום סדר נאכט פון פסח מען עסט א גרויסן שיעור פון מרור און כזרך און אזוי ווייטער, און מען ליידט אסאך פון מצה און מרור מצה אין מרור אין אזוי ווייטער – און נאר דערנאך קומט דער "שולחן עורך". אבער דער מענטש זאל דיך נישט מייאש זיין, ווייל אפילו אויב מען פילט א מען עסט מרור, אבער אויב מען וועט אנטליפן, נאר מען וועט זיך אנגארטלען מיט נאך אביסל געדולד – וועט דער סוף זיין, אז מען וועט בעזרת השם אנקומען צום "שולחן עורך", און עס וועלן